

Euroopan talousalueen (ETA) neuvoston päätelmät

1. ETA:n neuvoston 47. istunto pidettiin Brysselissä 16. toukokuuta 2017. Puheenjohtajana toimi Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltiota edustanut Maltan varapääministeri ja eurooppaministeri Louis Grech. Istuntoon osallistuivat Norjan ETA- ja EU-asioiden ministeri Frank Bakke-Jensen, Islannin ulkoasiainministeri Guðlaugur Þór Þórðarson ja Liechtensteinin ulkoasiainministeri Aurelia Frick sekä Euroopan unionin neuvoston jäseniä ja Euroopan komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon edustajia.

Poliittinen vuoropuhelu

2. ETA:n neuvosto totesi, että tiivis kumppanuus EU:n ja ETA:an kuuluvien EFTA-valtioiden välillä on paras pitkän aikavälin vaurauden ja vakauden tae. ETA:n neuvosto totesi tässä yhteydessä, että ministerit kävisivät poliittisen vuoropuhelun puitteissa keskustelua *Ison-Britannian EU-eron vaikutuksista ETA-sopimukseen*, sekä *arktisesta alueesta*. ETA:n neuvosto korosti, että on tärkeää jatkaa käytäntöä, jossa ETA:n EFTA-valtioiden virkamiehiä kutsutaan mukaan EU:n neuvoston asianomaisissa työryhmissä käytävään poliittiseen vuoropuheluun.

3. ETA:n neuvosto korosti Ison-Britannian EU-eron osalta, että ETA-sopimuksen turvaaminen ja hyvin toimivien yhtenäisten sisämarkkinoiden varmistaminen oli tärkeää Euroopassa. ETA:n neuvosto kehotti tiiviiseen vuoropuheluun ja jatkuvaan tiedonvaihtoon EU:n ja ETA:an kuuluvien EFTA-valtioiden välillä EU:n ja Ison-Britannian välisistä neuvotteluista, joita käydään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisesti ja jotka koskevat Ison-Britannian eroa EU:sta, sekä EU:n ja Ison-Britannian suhteista tulevaisuudessa, koska ero vaikuttaa myös ETA-sopimukseen.

Yhteistyö ETA:ssa

4. ETA:n neuvosto totesi Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) avainaseman taloudellisen yhdentymisen edistämiseksi EU:n ja ETA:an kuuluvien EFTA-valtioiden välillä jo yli 20 vuoden ajan. ETA:n neuvosto korosti, että sopimus on ollut kestävä ja se on kyetty mukauttamaan EU:n perussopimukseen tehtyihin muutoksiin ja EU:n laajentumisiin. ETA:n neuvosto antoi tunnustusta sille, että ETA:n EFTA-valtiot antavat myönteisen panoksen ETA:n kannalta merkityksellistä EU:n lainsäädäntöä ja merkityksellisiä ohjelmia koskevien päätösten valmisteluun osallistumalla asiaankuuluvien komiteoiden, asiantuntijaryhmien, tutkimusten ja virastojen toimintaan ja esittämällä näkemyksiään. ETA:n neuvosto korosti, että on tärkeää kutsua ETA:n EFTA-valtioiden ministerit sellaisiin epävirallisiin EU-ministerikokouksiin ja -konferensseihin, jotka ovat merkityksellisiä ETA:n EFTA-valtioiden osallistumiselle sisämarkkinoihin, ja ilmaisi arvostavansa sitä, että nykyinen puheenjohtajavaltio Malta ja seuraava puheenjohtajavaltio Viro jatkavat tätä käytäntöä.

5. ETA:n neuvosto korosti hyvin toimivien sisämarkkinoiden merkitystä edistävänä tekijänä talouskasvun vauhdittamisessa ja uusien työpaikkojen luomisessa kaikkialla Euroopassa, ja oli tyytyväinen toimiin, joita on jo toteutettu digitaalisia sisämarkkinoita ja sisämarkkinoiden päivitystä koskeviin strategioihin sisältyvien ehdotusten panemiseksi täytäntöön. Molemmat strategiat käynnistettiin vuonna 2015 tarkoituksena käyttää täysimääräisesti hyväksi niiden hyödyntämätöntä kasvu- ja tuottavuuspotentiaalia. ETA:n neuvosto oli yhtä mieltä siitä, että kokonaisvaltainen lähestymistapa on tarpeen, jotta voidaan vastata eräisiin sisämarkkinoiden tärkeimpiin haasteisiin, ja korosti olevan tärkeää, että ETA:n EFTA-valtiot osallistuvat tiiviisti sisämarkkinoiden politiikkojen ja aloitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen edelleen. ETA:n neuvosto korosti, että ETA-sopimuksen laajempi tuntemus kaikkialla Euroopan talousalueella on kaikkien sopimuspuolten edun mukaista, ja kehotti EU:ta ja ETA:n EFTA-valtioita varmistamaan, että saataville saadaan nopeasti ja helppokäyttöisellä tavalla tietoa ETA-sopimuksesta.

Periaatekeskustelu – energia ja ilmastonmuutos

6. Pariisin sopimuksen yhteisestä täyttämisestä ja siihen liittyvistä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteista vuodelle 2030 käytiin periaatekeskustelu. ETA:n neuvosto piti hyvin tärkeänä jatkaa EU:n ja ETA:an kuuluvien EFTA-valtioiden välistä tiivistä yhteistyötä ympäristö-, energia- ja ilmastonmuutospolitiikoissa, erityisesti vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden ja joustavaa energiaunionia ja tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastonmuutospolitiikkaa koskevan puitestategian

yhteydessä. ETA:n neuvosto totesi, että ETA:n EFTA-valtiot pysyvät edelleen EU:n keskeisenä kumppanina, joka on luotettava energiantoimittaja. Se korosti, että tiivistä yhteistyötä olisi jatkettava energian sisämarkkinoiden ja energiaturvallisuuden aloilla, päästökaupassa, kilpailukykyisen, ilmastomuutoksen kestävä, turvallisen ja kestävä vähähiilisen talouden edistämiseksi, energiatehokkuudessa, uusiutuvien energiavarojen alalla, hiilidioksidin talteenotossa ja varastoinnissa (CCS) ja hiilidioksidin talteenotossa ja hyödyntämisessä (CCU) sekä muissa ympäristöön liittyvissä kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi jätteet, kemikaalit, vesivarojen hoito ja teollisuuden päästöt.

Rahoitusjärjestelmä

7. ETA:n neuvosto korosti Euroopan maiden välisen solidaarisuuden merkitystä, jotta sosiaaliset ja taloudelliset haasteet kyetään voittamaan, ja ilmaisi erityisen huolensa siitä, että nuorisotyöttömyys on pysytellyt korkeana tietyissä ETA:n jäsenvaltioissa. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen vuosia 2009–2014 koskevan ETA:n ja Norjan rahoitusjärjestelmän ja niiden edeltäjien myönteiseen vaikutukseen taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentämisessä kaikkialla Euroopan talousalueella. ETA:n ja Norjan rahoitusjärjestelmää vuosiksi 2014–2021 koskevien sopimusten väliaikaisen soveltamisen johdosta ETA:n neuvosto oli tyytyväinen neuvottelujen edistymiseen yhteisymmärryspöytäkirjasta ETA:n EFTA-valtioiden ja EU:ssa olevien edunsaajavaltioiden välillä.

Pääomanliikkeiden rajoitukset

8. ETA:n neuvosto totesi, että pääoman vapaa liikkuvuus on perustavanlaatuinen vapaus sisämarkkinoilla ja olennainen osa ETA:n säännöstöä ja että ETA-sopimuksen 43 artiklan määräysten perusteella voidaan asettaa vain väliaikaisia rajoituksia. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen Islannin hallituksen kokonaisvaltaisen suunnitelman edistymiseen pääomanliikkeiden rajoitusten poistamiseksi maan talouden ja rahoituksen vakautta vaarantamatta ja erityisesti äskettäisiin toimiin pääomanliikkeiden rajoitusten poistamiseksi henkilöiltä, yrityksiltä ja eläkerahastoilta.

EU:n ohjelmat

9. ETA:n neuvosto totesi, että EU:n ohjelmat edistävät kilpailukykyisemmän, innovatiivisemman ja sosiaalisemman Euroopan rakentamista, ja oli tyytyväinen siihen, että ETA:n EFTA-valtiot ovat mukana ETA:n kannalta merkityksellisissä ohjelmissa ja osallistuvat niiden rahoitukseen. ETA:n neuvosto antoi tunnustusta erityisesti ETA:n EFTA-valtioiden aktiiviselle osallistumiselle ja täydelle integroitumiselle Euroopan tutkimusalueeseen sekä Norjan ja Islannin onnistuneelle assosioitumiselle EU:n tutkimuksen ja innovoinnin lippulaivaohjelmaan nimeltä "Horisontti 2020". ETA:n neuvosto pitää edelleen tärkeällä sijalla ETA:n EFTA-valtioiden yhdentymistä ja politiikan yhtenäistämistä EU:n kanssa tutkimus- ja innovointialalla.

ETA:n kannalta merkityksellisten EU-säädösten sisällyttäminen ETA-sopimukseen

10. ETA:n neuvosto pani merkille ETA:n sekakomitean tilanneselvityksen ja ilmaisi arvostavansa sekakomitean työtä ETA-sopimuksen hyvien tulosten ja toimivuuden varmistamiseksi jatkossakin.

11. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen käynnissä oleviin ponnisteluihin, joilla pyritään vähentämään sellaisten ETA:n kannalta merkityksellisten EU-säädösten määrää, joita ei vielä ole sisällytetty ETA-sopimukseen, sekä nopeuttamaan tätä sisällyttämisprosessia. ETA:n neuvosto antoi tunnustusta kaikista viime vuosina toteutetuista toiminnoista mutta huomautti samalla, että niiden EU-säädösten määrä, joita ei vielä ole sisällytetty ETA-sopimukseen, on yhä liian suuri.

12. ETA:n neuvosto kehotti jatkamaan käsittelyä, jotta nykyistä käsittelysummaa saadaan merkittävästi ja kestävästi purettua ja jotta oikeusvarmuus ja yhtenäisyys voitaisiin näin edelleen taata Euroopan talousalueella. Tämä yhteinen tavoite voidaan saavuttaa poliittisella tahdolla ja lisäämällä vuoropuhelua asiaankuuluvien asiantuntijoiden ja elinten kesken. ETA:n neuvosto kehotti kaikkia osapuolia etsimään rakentavalla tavalla ratkaisuja avoimena oleviin vaikeisiin kysymyksiin.

13. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan kolmannen paketin, luonnonmukaista tuotantoa koskevien EU-säädösten ja lastenlääkkeitä koskevan asetuksen sisällyttämiseen ETA-sopimukseen. Se oli tyytyväinen viime kuukausina saavutettuun edistymiseen alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevien yhteisten sääntöjen ja standardien käsittelyssä.

14. ETA:n neuvosto korosti myös olevan erittäin tärkeää, että yli kolmanneksen käsittelysumasta muodostava rahoituspalvelualan jäljellä oleva lainsäädäntö sisällytetään viipymättä ETA-sopimukseen ja että sitä sovelletaan mahdollisimman pian, jotta koko Euroopan talousalueella voidaan varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset tällä tärkeällä alalla.

15. ETA:n neuvosto totesi, että monien tärkeiden avoimena olevien kysymysten käsittelyssä on vielä edistytävä, ja toivoi, että erityisesti kolmannen postidirektiivin käsittely saataisiin mahdollisimman pian päätökseen.

16. ETA:n neuvosto totesi lisäksi, että jäljellä on useita sellaisia sekakomitean päätöksiä, joiden osalta on ylitetty valtiosäännön mukaisten vaatimusten täyttämiseksi ETA-sopimuksessa määrätty kuuden kuukauden määräaika. Se kannusti ETA:n EFTA-

valtioita tehostamaan toimiaan, jotta keskeneräiset asiat ratkaistaan mahdollisimman pian, ja välttämään tällaisia viivästyksiä tulevaisuudessa.

Maataloustuotteiden kauppa

17. ETA:n neuvosto totesi, että sopimuspuolet olivat vahvistaneet ETA-sopimuksen 19 artiklan mukaisen sitoumuksensa jatkaa ponnisteluja maataloustuotteiden kaupan vapauttamiseksi asteittain.

18. Lisäetuuksia maataloustuotteiden kaupassa koskevan Euroopan unionin ja Islannin välisen kirjeenvaihtona vuonna 2015 tehdyn sopimuksen osalta ETA:n neuvosto kannustaa osapuolia saattamaan sisäiset menettelynsä päätökseen, jotta sopimus tulisi voimaan mahdollisimman pian.

19. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen maataloustuotteiden kaupan lisäetuuksia koskevan Euroopan unionin ja Norjan välisen sopimuksen parafointiin 5. huhtikuuta 2017 ETA-sopimuksen 19 artiklan pohjalta ja odotti sen allekirjoittamista.

20. ETA:n neuvosto kannusti sopimuspuolia jatkamaan vuoropuheluaan jalostettujen maataloustuotteiden kauppajärjestelmän tarkistamisesta ETA-sopimukseen liitetystä pöytäkirjassa nro 3 olevien 2 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan puitteissa kaupan edistämiseksi edelleen tällä alalla. ETA:n neuvosto pani tältä osin merkille EU:n ja Islannin viimeaikaiset toimet jalostettujen maataloustuotteiden kaupan entistä laajemmasta vapauttamisesta vastavuoroisesti ETA-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan nro 3 puitteissa. ETA:n neuvosto totesi, että EU:n ja Norjan neuvottelut maantieteellisten merkintöjen suojasta ovat keskeytyneet.

Kala ja kalastustuotteet

21. ETA:n neuvosto oli tyytyväinen siihen, että kalojen ja kalataloustuotteiden kauppaa koskevaa Islannin ja EU:n välillä tehtyä pöytäkirjaa sovelletaan väliaikaisesti 1. elokuuta 2016 alkaen ja kalojen ja kalataloustuotteiden kauppaa koskevaa Norjan ja EU:n välillä tehtyä pöytäkirjaa 1. syyskuuta 2016 alkaen.

Parlamentaarinen yhteistyö

22. ETA:n neuvosto, joka tunnustaa parlamentaarisen yhteistyön suuren merkityksen Euroopan talousalueella, pani merkille ETA:n parlamentaarisen sekakomitean Strasbourgissa 14. joulukuuta 2016 pitämässä kokouksessa antaman päätöslauselman, joka koski *ETA:n sekakomitean vuosikertomusta ETA-sopimuksen toiminnasta vuonna 2015*.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press